

رابطه ی سبک های دلبستگی و راهبردهای حل تعارض بر رضایت مندی زناشویی زنان

فاطمه سادات دیباجی فروشانی^۱، دکتر سوزان امامی پور^۲
و دکتر غلامرضا محمودی^۳

هدف پژوهش حاضر، بررسی رابطه ی سبک های دلبستگی و راهبردهای حل تعارض بر رضایتمندی زناشویی زنان ساکن شهر تهران است. از این جامعه، ۲۵۰ زن متأهل به شیوه ی نمونه گیری در دسترس انتخاب و بوسیله ی پرسشنامه های سبکهای دلبستگی، رضایتمندی زناشویی و راهبردهای حل تعارض مورد آزمون قرار گرفتند. یافته های پژوهش، نشان داد که سبک دل بستگی ایمن و سبک دل بستگی اشتغالی، پیش بینی کننده ی رضایتمندی زناشویی است. سبک دل بستگی ایمن با رضایتمندی زناشویی، رابطه ی مثبت و سبک اشتغالی با رضایتمندی زناشویی، رابطه ی منفی دارد. همچنین راهبردهای حل تعارض غفلت زن، کلامی شوهر، سو رفتار شوهر و خاتمه دادن، به ترتیب پیش بینی کننده ی رضایتمندی زناشویی بود به طوری که راهبردهای حل تعارض کلامی شوهر با رضایتمندی زناشویی، رابطه ی مثبت اما راهبردهای غفلت، سو رفتار شوهر و خاتمه دادن با رضایتمندی زناشویی، رابطه ی منفی دارد.

تاریخ دریافت مقاله ۸۸/۰۶/۲۵ تاریخ پذیرش مقاله ۸۸/۱۱/۱۰

واژه های کلیدی: سبک های دل بستگی، راهبرد حل تعارض، رضایتمندی زناشویی.

مقدمه

رضایتمندی و سازگاری زناشویی در بسیاری از ابعاد زندگی فردی و اجتماعی افراد، تاثیر داشته و ایفای نقش والدینی را آسان می سازد (کامینگ و واتسون^۴، ۱۹۹۷). برای رضایت مندی زناشویی تعریف های مختلفی ارائه شده است کلور^۵ (۲۰۰۰) معتقد است که رضایتمندی زناشویی، به مسرت بخشی زناشویی، سازگاری و تفاهم زناشویی اطلاق می شود که بطور کلی در زیرمجموعه کیفیت

۱. کارشناس ارشد روان شناسی تربیتی atousadiba@yahoo.com

۲. استادیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی emamipursd@yahoo.com

۳. استادیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی drr202027@yahoo.com

زناشویی قرار می گیرد. بک^۱ عقیده دارد که رضایتمندی زناشویی در واقع نگرش مثبت و لذت بخشی است که زن و شوهر از جنبه های مختلف روابط زناشویی دارند (بک، بی تا). وایت وی^۲ (نقل از مرادی، ۱۳۸۶) نیز رضایتمندی زناشویی را نگرش مثبت به رابطه ی زناشویی می داند که می تواند دامنه ای از مطلوب تا نامطلوب را در برگیرد. در تعریف دیگری رضایتمندی زناشویی به احساس رضایت هریک از زوجین از هماهنگی و مطابقت با همسر خود در زمینه ی چگونگی سازمان دادن زندگی مشترک، مثل هماهنگی در نحوه ی گذراندن اوقات فراغت، تقسیم کارهای خانه، تعامل و ارتباط با یکدیگر، روابط جنسی و ابراز عواطف و احساسات به یکدیگر اشاره شده است (برازرتن و یوگمن^۳، ۱۹۸۶). رضایتمندی و سازگاری زناشویی وضعیتی است که در آن، زن و شوهر در بیشتر مواقع احساسی ناشی از خوشبختی و رضایت از همدیگر دارند و روابط رضایتبخش در بین زوجین، از طریق علاقه ی متقابل، میزان مراقبت از همدیگر، پذیرش و تفاهم با یکدیگر قابل ارزیابی است (سینها و موکرچک^۴، ۱۹۹۰).

یافته های پژوهشی، نشانگر آن است که عوامل متعددی در رضایتمندی زناشویی تاثیر دارد از جمله: شخصیت (اسچورمن-کروک^۵، ۲۰۰۱) تحصیلات و طبقه اجتماعی (جلیلی، ۱۳۷۵؛ مرادی، ۱۳۸۶) عقاید مذهبی (اعرافی، ۱۳۸۵؛ هاشمی، گلشن آبادی، ۱۳۸۶) مسایل مالی، علاقه، توجه، حمایت درک همسر، اشتغال زنان، تعداد فرزندان (ترک، ۱۳۸۵) طول مدت ازدواج (هیوستون^۶ و همکاران، ۱۹۸۶) روحیه همکاری (گاتمن^۷، ۱۹۹۴) مسایل جنسی (فرانکن، ۱۹۹۸؛ شاملو، ۱۳۸۱) وابستگی شدید زوجین به خویشان و دوستان (ترمن^۸ به نقل از سلیمانان، ۱۳۷۳) صرف اوقات فراغت با هم (هیوستون و همکاران، ۱۹۸۶) و بالاخره سبکهای دلبستگی (بانز^۹، ۲۰۰۴) و راهبردهای حل تعارض در زوجین (گاتمن، ۱۹۹۴، ۱۹۹۸).

یکی از عوامل بسیار مهم در رضایتمندی زناشویی، سبکهای دلبستگی زوجین در بزرگسالی است (بانز، ۲۰۰۴). نظریه ی کردارشناسی دلبستگی، مقبول ترین نظریه درباره ی پیوندهای عاطفی نوباوه با مراقبت کننده است که بیان می کند کیفیت اولیه ی روابط دلبستگی، به درجه ی اعتماد و اطمینانی که در نوباوه در رابطه با منبع ایمنی شکل گرفته، ریشه دارد (بارتولومئو و هورویتز^{۱۰}، ۱۹۹۱). بطور کلی

1. Beck
2. Withvey
3. Bartholomew & Yogman
4. Sinha & Mukerjee

5. Schnurman- crook
6. Huston
7. Gottman
8. Turman

9. Banes
10. Bartholomew & Horowitz

سبک دلبستگی، یک متغیر فردی است که رضایتمندی را در روابط رمانتیک (عاشقانه) پیش بینی می کند.

بالبی، معتقد بود که رفتار انسان را تنها از طریق بررسی محیط انطباقی آن یعنی محیط بنیادی که این رفتار در آن محیط تکامل یافته است، می توانیم درک کنیم. درواقع، کودکان در طی مراحل دلبستگی، پیوند عاطفی با ثباتی با مراقبت کننده برقرار می کنند که در غیاب والدین می توانند از آن بعنوان یک پایگاه امن استفاده کنند. این بازنمایی درونی، جز مهمی از شخصیت می شود که بعنوان الگوی واقعی درونی با یک رشته انتظارات، درباره ی در دسترس بودن شخصیت های دلبستگی و احتمال فراهم آوردن حمایت در مواقع استرس، عمل می کند. این تصویر ذهنی، الگو یا راهنمایی برای روابط صمیمی در آینده می شود (برک، ۲۰۰۱).

هازان و شیور^۱ (۱۹۸۷) بیان کردند که نوع دلبستگی کودکی در ایجاد نوع رابطه ی رمانتیکی دوره ی بزرگسالی تاثیر گذار است. طبق الگوی سبک دلبستگی^۲ بزرگسالان (بارتولومئو و هورویتز، ۱۹۹۱) درواقع دو سطح از تصویر «خود» (مثبت یا منفی) و دو سطح از تصویر «دیگران» (مثبت یا منفی) همراه با دو درجه ی اضطراب و اجتناب در افراد وجود دارد که یک سبک دلبستگی و سه سبک غیر ایمن بوجود می آورد. هریک از زوجینی که دارای این سه سبک غیرایمن، نسبت به همسرشان بی اعتمادند و سطوح پایینی از همبستگی و اتکای متقابل را نشان می دهند، در تعهد مشکل دارند و سطوح پایینی از رضایتمندی روابط را گزارش می کنند (استیور^۳، ۲۰۰۵). بطور کلی، دلبستگی ایمن با رضایتمندی زناشویی بیشتر و دلبستگی غیر ایمن هستند با رضایتمندی زناشویی کمتر، رابطه دارد (بانز، ۲۰۰۴).

دلبستگی ایمن، همبستگی مثبت با رضایتمندی روابط دارد در حالی که دلبستگی غیر ایمن، با رضایتمندی روابط، همبستگی منفی دارد (بانز، ۲۰۰۴؛ کریسی^۴ و هسون- مک اینوس^۵، ۲۰۰۱، کارنلی^۶ و همکاران ۱۹۹۴، سیمپسون^۷، ۱۹۹۰). علاوه بر سبکهای دلبستگی که بر رضایتمندی زناشویی تاثیر دارد (بانز، ۲۰۰۵) پژوهش ها حاکی از آنست که رضایتمندی روابط زوجین با سبک های تعارض همبستگی بالایی دارد (گاتمن، ۱۹۹۴).

1. Hazan & Shaver
2. attachment style
3. Steuber

4. Creasey
5. Hesson-MCInnus
6. Carnelly

7. Simpson

گاتمن (۱۹۹۴، ۱۹۹۸) بیان کرد که سبک روابط زوجها بخصوص هنگامی که به تعارض می پردازند، می تواند در طول مدت ازدواج به عنوان شاخص قوی برای احساس رضایتمندی زوجین در ازدواج مطرح شود، وی همچنین اذعان کرد که طبقه بندی در زیر مجموعه ی تعارض از آنچه که آنها جروبحث می کنند، ناشی نمی شود بلکه از اینکه چطور وقتی جروبحث می کنند واکنش نشان می دهند، ناشی می شود (استیوبر، ۲۰۰۵). اختلاف و گفتگو طبیعی است و راهبردهای حل تعارض «CTS»^۱ تاثیر مثبتی بر روابط دارند.

راهبردهای کلامی سازگارانه و مستقیم به زوجها کمک می کند تا موضع گیری مثبتی داشته باشند احساسات و موقعیت ها را نشان دهند، در جستجوی موافقت طرف مقابل باشند، با هم بر روی مسایل به توافق برسند و به یکدیگر اعتماد کنند (کاناری و کاپچ،^۲ ۱۹۸۸) و در نتیجه آنها قادرند احساس موفقیت حاکی از تسلط بر مشکلات را به یاری هم و در حالیکه در یک تیم قرار گرفته اند، تجربه کنند (کلترن،^۳ ۱۹۹۰، گیلبرت،^۴ ۱۹۸۵). مهارتهای ارتباطی^۵ خوب یکی از مهمترین عوامل رضایت و خشنودی در روابط زناشویی است (گاتمن، ۱۹۹۸). درواقع اگر زوجها یاد بگیرند که چطور ارتباط موثر برقرار کنند، شانس بیشتری دارند که رضایتمندی را تجربه کنند.

افرادی که رفتارها و واکنشهای مثبت را هنگام گفتگوها و در حین پرسیدن جزئیات گفتگو نشان می دهند، نگرانیهای واقعی است. واکنشهای مثبت، معمولا موجب سرزندگی، شادابی و هیجان و جذابیت و جالب بودن روابط می شود (کاناری و استافورد^۶ ۱۹۹۴). ارتباطات موثر، موجب شکوفایی هویت و کمال انسان و بنای اولیه ی پیوند وی با دیگران و بهبود کیفیت روابط افراد می شود در حالی که ارتباطات غیرموثر مانع شکوفایی انسان شده و روابط را تخریب می کند. بنابراین، اساس زندگی و خوشبختی انسان را همین ارتباطهای میان فردی تشکیل می دهد (وود،^۷ ۱۹۹۸). ارتباط دلپذیر زوجین این امکان را می دهد که با یکدیگر به بحث و تبادل نظر بپردازند (یانگ و لانگ،^۸ ۱۹۹۸).

پژوهشگرانی که در مورد سبکهای ارتباطی تحقیق می کنند به سه الگوی انتقاد-دفاع، کمر-سلطه پذیر و مسلط-کنترل کننده دست یافته اند (باس^۹ و همکاران، ۱۹۸۷). نتایج تحقیقات نشان می دهد زوجهای سازگاری که به اعمال مثبت همسران خود ارجح می نهادند راحت تر می توانستند اعمال منفی

1. conflict tactic scale
2. Canary & Cupach
3. Coltrane

4. Gilbert
5. communication skills
6. Stafford

7. Wood
8. Young & Long
9. Boss, Gomez & Hinges

آنها را تحمل کنند؛ در مقابل زوجهای ناسازگار بیشتر به موارد منفی فکر می کردند و زمان زیادی را صرف توجه به جنبه های ناخوشایند همسران خود می کردند و در درک ویژگی های جبران کننده و مثبت آنان، مشکل داشتند. این مطالعات نشان داد، افرادی که دارای روابط خوب هستند می دانند که چگونه به نکات مثبت طرف مقابل خود ارج نهند (برادبوری، فینچام و بیچ^۱ ۲۰۰۰). اگر زوجها گفتگوهای مستقیم و سازگارانه داشته باشند، بهترین برآیند کیفیت ازدواج را دارند، نتایج بهتری را تجربه کرده و قادرند که احساس موفقیت و تسلط بر مشکلات به یاری هم و در حالیکه در یک تیم قرار گرفته اند درک کنند. چنین گفتگوهایی، مثبت یا منفی می تواند در کیفیت ازدواج موثر باشد (اسچورمن و کروک، ۲۰۰۱).

گاتمن (۱۹۹۴) معتقد است که تعارض، منجر به حرکت ماریجی نزولی می شود. زوجهایی که کیفیت ازدواج بالاتری را گزارش کرده اند، عقیده داشتند که رفتار منفی طرف مقابل علت موقعیتی دارد و تحت شرایط خاصی صورت گرفته است (هوجات^۲، ۱۹۹۷، لوسیر^۳ و همکاران، ۱۹۹۳؛ فینچام و برادبوری، ۱۹۸۹). زوجهایی که کیفیت ازدواج پایین تری را گزارش کردند، عقیده داشتند که رفتار منفی طرف مقابل کلی و باثبات است و بخشی از ویژگی های شخصیت شان است و این عامل منجر به دیدگاه منفی در کیفیت ازدواج می شود (لوسیر و همکاران ۱۹۹۳). در رابطه با عوامل موثر در ازدواج های موفق، فتحی آشتیانی و احمدی (۱۳۸۳) بر روابط کلامی خوب و مبتنی بر ارتباط سالم و فاتحی زاده و احمدی (۱۳۸۴) بر ارتباط سازنده تاکید کرده اند.

للوید^۴ (۱۹۸۷) بر سبک های کلامی سازنده تاکید کرده است. در مطالعه ای که توسط کاناری و کاپچ (۱۹۸۸) انجام گرفت نشان داده شد که راهبردهای کلامی سازنده، به زوج ها کمک می کند تا موضع گیری مثبت داشته باشند، احساسات خود را ابراز کنند، در جستجوی موافقت طرف مقابل باشند، با هم بر روی مسایل به توافق برسند و به یکدیگر اعتماد داشته باشند. سیمپسون (۱۹۹۰) اعلام کرد که زوج های ایمن به غیرایمن نسبت به هم اعتماد بیشتری دارند و سطوح بالاتری از رضایتمندی روابط، اعم از همبستگی تقابلی (قابلیت اتکای متقابل) و تعهد بین آنان دیده می شود. کوباک^۵ و هازان (۱۹۹۱) و کوباک، کل^۶ و همکاران (۱۹۹۳) اعلام کردند که افراد ایمن تعارض های هیجانی شان را در طی تعارض به طور سازنده، بیشتر از افراد غیرایمن نشان می دهند آنها بیشتر خواهان ازدواج

1. Bradbury & Fiacham & Beach
2. Hojjat

3. Lussier
4. Lloyd

5. Kobak & Hazan
6. Cole

هستند، بحث غیرسازنده کمتر می کنند و هنگام عصبانیت و خشم، جوش و خروش و فوران کمتری نسبت به همتایان غیر ایمن خود نشان می دهند. فی نی^۱ (۱۹۹۸) اعلام کرد که بزرگسالان ایمنی که همسرانی دارای تاریخچه دل بستگی ایمن، انتخاب می کنند راهبردهای حل تعارض سازنده تری دارند و روابط زناشویی آن ها رضایت بخش تر و بادوام تر است (برک^۲ ۲۰۰۱). بانز (۲۰۰۴) اعلام کرد که دل بستگی ایمن با رضایتمندی زناشویی بیشتر و دل بستگی غیرایمن با رضایتمندی زناشویی کمتر، رابطه دارد. با توجه به مطالب فوق، مساله ی اساسی در پژوهش حاضر، بررسی رابطه ی سبکهای دل بستگی و راهبردهای حل تعارض با رضایتمندی زناشویی در زنان است.

روش

جامعه ی آماری، نمونه و روش نمونه گیری

جامعه ی آماری این پژوهش، مشتمل بر زنان متاهل ساکن شهر تهران در سال ۱۳۸۷ بود. که از نوع همبستگی و با در نظر گرفتن این مطلب که لیندمن و همکاران (۱۹۸۰) تاکید می کنند حجم گروه نمونه باید در تحلیل رگرسیون چند متغیری دست کم ۱۰ و یا ۲۰ برابر تعداد متغیرها باشد (به نقل از هومن، ۱۳۸۰) بنابراین، حجم نمونه در پژوهش حاضر ۲۵۰ نفر تعیین شد که ۱۲۵ نفر از مناطق ۱ تا ۱۰ شهر تهران و ۱۲۵ نفر از مناطق ۱۱ تا ۲۰ به شیوه ی در دسترس از سطوح مختلف تحصیلی اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی انتخاب شدند.

ابزار

پرسشنامه رضایتمندی زناشویی: در این پژوهش، از مقیاس سنجش رابطه^۲ (RAS) که توسط انریچ (۱۹۸۸) به منظور اندازه گیری رضایتمندی روابط رمانتیک ساخته شده است استفاده شد. این مقیاس شامل ۱۴ سوال است که آزمودنی براساس مقیاس لیکرت ۷ درجه ای به آن پاسخ می دهد. ثبات درونی سوالات با استفاده از روش آلفای کرانباخ $\alpha = 0/89$ برای زنان و $\alpha = 0/84$ برای مردان به دست آمده است (بانز، ۲۰۰۴). پایایی رضایتمندی زناشویی در پژوهش حاضر با استفاده از روش آلفای کروناخ $0/93$ به دست آمد.

پرسشنامه ی راهبردهای حل تعارض: مقیاس راهبردهای حل تعارض (CTS) توسط اشتراوس در سال ۱۹۷۹ طراحی شده و مشتمل بر ۲۸ سوال است که براساس مقیاس لیکرت از ۱ تا ۷ نمره گذاری می شود. این پرسشنامه دارای ۵ خرده مقیاس کلامی، غفلت، گذشت، خاتمه دادن و سورتار است. آزمودنی به هریک از سوالات به دو صورت پاسخهای مربوط به خود و پاسخهای مربوط به همسر پاسخ می دهد. در این پژوهش، کمترین و بیشترین ضرایب آلفای کرونباخ خرده مقیاس های پرسشنامه ی راهبردهای حل تعارض به ترتیب برای خرده مقیاس کلامی ۰/۵۷ و برای خرده مقیاس سو رفتار ۰/۹۳ به دست آمد.

پرسشنامه ی سبکهای دلبستگی: پرسشنامه ی سبکهای دلبستگی (RQ)^۱ توسط بارتولومئو و هورویتز در ۱۹۹۱ برای سنجش سبکهای دلبستگی بزرگسالی ساخته شد که شامل ۴ آیت می باشد و آزمودنی بر اساس مقیاس لیکرت ۵ درجه ای در پیوستاری از کاملاً مخالف تا کاملاً موافق به آن پاسخ می دهد که ارزش بیشتر به موافقت بیشتر و قویتر در دلبستگی تعلق می گیرد. پایایی آزمون به ترتیب سبکها برای زنان ایمن: ۰/۶۵، اشتغالی، ۰/۸۲، ترسان: ۰/۷۹ و انفصالی: ۰/۷۵ و برای مردان ایمن: ۰/۶۳، اشتغالی ۰/۵۴، ترسان ۰/۵۲ و انفصالی ۰/۷۱ گزارش شده است (بانز، ۲۰۰۴).

یافته ها

به منظور بررسی رابطه ی بین سبک های دلبستگی با رضایتمندی زناشویی، نتایج ضریب همبستگی پیرسون در جدول ۱ ارائه شده است.

جدول ۱: ضریب همبستگی بین سبک های دلبستگی با رضایتمندی زناشویی

سبکهای دلبستگی	ایمن	اشتغالی	ترسان	انفصالی
رضایتمندی زناشویی	۰/۳۷*	-۰/۲۸*	-۰/۲۵*	-۰/۱۶*

* = $P < 0.01$

نتایج جدول ۱ نشان می دهد ضرایب همبستگی محاسبه شده بین تمام سبک های دلبستگی با رضایتمندی زناشویی در سطح ۰/۰۱ معنادار است اما بیشترین میزان ضریب همبستگی مربوط به سبک ایمن (۰/۳۷) و کمترین آن مربوط به سبک انفصالی (-۰/۱۶) است. تنها رابطه ی بین سبک دلبستگی

ایمن با رضایتمندی زناشویی مثبت است و رابطه ی سبک های اشتغالی، ترسان و انفصالی با رضایتمندی زناشویی منفی است. نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل رگرسیون چند گانه با استفاده از روش گام به گام برای بررسی سهم متغیرهای سبک های دلبستگی در پیش بینی رضایتمندی زناشویی در جدول ۲ ارایه شده است:

جدول ۲: خلاصه ی نتایج مدل رگرسیون برای پیش بینی رضایتمندی زناشویی بر حسب سبک های دلبستگی

مدل	متغیر پیش بین	R	R ²	F	سطح معنی دار
گام اول	سبک ایمن	۰/۳۶۵	۰/۱۳	۳۸/۱۴	۰/۰۰۱
گام دوم	سبکهای ایمن و اشتغالی	۰/۴۱	۰/۱۷	۲۵/۲۵	۰/۰۰۱

نتایج جدول ۲ نشان می دهد که در گام دوم تحلیل رگرسیون، میزان F مشاهده شده معنی دار است ($F=25/25, P<0/01$) و با توجه به اینکه R^2 ، درصد واریانس مشترک سبک های دلبستگی برای پیش بینی رضایتمندی زناشویی است، لذا مدل رگرسیون خطی معنی دار و در نتیجه حداقل یکی از سبک های دلبستگی با رضایتمندی زناشویی رابطه ی خطی معنی دار دارد. همچنین با توجه به معنی دار بودن رابطه ی بین متغیرهای پیش بین (سبک های دلبستگی) و متغیر ملاک (رضایتمندی زناشویی) نتایج برآورد مدل معنی دار در گام دوم در قالب ضرایب رگرسیون در جدول ۳ ارایه شده است:

جدول ۳: نتایج ضرایب رگرسیون و آزمون معنی دار در گام دوم تحلیل رگرسیون

متغیر	b	خطای معیار	Beta	آماره ی t	سطح معنی داری
ثابت	۹/۱۳	۰/۶۵۵		۱۳/۹۴	۰/۰۰۱
سبک ایمن	۰/۶۶	۰/۱۳۳	۰/۳۰۵	۵/۰۹	۰/۰۰۱
سبک اشتغالی	-۰/۴۷	۰/۱۴۳	-۰/۲۰	-۳/۲۹۴	۰/۰۰۱

نتایج جدول ۳ نشان می دهد که از بین متغیرهای پیش بین سبک های دلبستگی، ضرایب رگرسیون سبک های دلبستگی ایمن و اشتغالی با توجه به معنی داری آماره ی t در سطح ۰/۰۱ معنی دار است. با توجه به مثبت بودن ضریب رگرسیون سبک ایمن (۰/۶۶) و منفی بودن ضریب رگرسیون سبک

اشتغالی (۰/۴۷-) با افزایش سبک ایمن و کاهش سبک اشتغالی، رضایتمندی زناشویی زنان قابل پیش بینی است. در این راستا به منظور بررسی رابطه ی بین راهبرد های حل تعارض زنان و شوهران با رضایتمندی زناشویی، ضریب همبستگی پیرسون در جدول ۴ ارایه شده است:

جدول ۴: ضریب همبستگی بین راهبردهای حل تعارض با رضایتمندی زناشویی

راهبردهای تعارض					همبستگی پیرسون
سو رفتار	خاتمه دادن	گذشت	غفلت	کلامی	
۰/۳۱*	۰/۳۱*	۰/۰۶	۰/۴۱*	۰/۱۹*	همبستگی رضایتمندی زناشویی زنان با
۰/۲۹*	۰/۱۷*	۰/۲۱*	۰/۳۳*	۰/۲۵*	همبستگی رضایتمندی زناشویی مردان با

* = $P < 0.01$

نتایج جدول ۴ نشان می دهد که ضرایب همبستگی محاسبه شده بین تمام راهبردهای حل تعارض بجز راهبرد گذشت زن با رضایتمندی زناشویی در سطح ۰/۰۱ رابطه ی معنی دار دارد. بیشترین میزان ضریب همبستگی، مربوط به غفلت زن (۰/۴۱-) و کمترین آن، مربوط به خاتمه دادن مرد (۰/۱۷-) است. بین راهبرد کلامی زن و شوهر و نیز راهبرد گذشت شوهر با رضایتمندی زناشویی رابطه ی مثبت و بین راهبردهای غفلت زن و شوهر، خاتمه دادن زن و شوهر و نیز سو رفتار زن و شوهر با رضایتمندی زناشویی رابطه ی منفی وجود دارد. در این پژوهش، از روش تحلیل رگرسیون چند گانه برای بررسی سهم متغیرهای راهبردهای حل تعارض در پیش بینی رضایتمندی زناشویی زنان استفاده شده است. نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل رگرسیون چند گانه با استفاده از روش گام به گام در جدول ۵ ارایه شده است.

جدول ۵: نتایج مدل رگرسیون برای پیش بینی رضایتمندی زناشویی بر حسب راهبرد های تعارض

مدل	متغیر پیش بین	R	R ²	F	سطح معنی داری
گام اول	غفلت زن	۰/۳۸۱	۰/۱۴۵	۴۲/۲۲	۰/۰۰۱
گام دوم	غفلت زن، کلامی شوهر	۰/۴۷۹	۰/۲۳	۳۶/۸۳	۰/۰۰۱
گام سوم	غفلت زن، کلامی و سور رفتار شوهر	۰/۵۴۱	۰/۲۹۲	۳۳/۸۶	۰/۰۰۱
گام چهارم	غفلت زن، کلامی و سور رفتار شوهر و خاتمه دادن زن	۰/۵۶۷	۰/۳۲۲	۲۹/۰۴	۰/۰۰۱

نتایج جدول ۵ نشان می دهد که در گام چهارم تحلیل رگرسیون، میزان F مشاهده شده معنی دار است ($F=29/04, P < 0/01$) و با توجه به اینکه R^2 ، درصد واریانس مشترک راهبردهای حل تعارض برای پیش بینی رضایتمندی زناشویی است، لذا مدل رگرسیون خطی معنی دار و در نتیجه حداقل یکی از راهبرد های حل تعارض با رضایتمندی زناشویی رابطه ی خطی معنی دار دارد. با توجه به معنی دار بودن رابطه ی بین متغیرهای پیش بین (راهبرد های حل تعارض) و متغیر ملاک (رضایتمندی زناشویی) نتایج برآورد مدل معنی دار در گام چهارم در قالب ضرایب رگرسیون در جدول ۶ ارائه شده است:

جدول ۶: نتایج ضرایب رگرسیون و آزمون معنی داری در گام چهارم تحلیل رگرسیون

متغیر	b	خطای معیار	Beta	آماره t	سطح معنی داری
ثابت	۱۱/۶۱	۰/۶۲۳		۱۸/۶۳۲	۰/۰۰۱
غفلت زن	-۰/۵۶۸	۰/۱۳۸	-۰/۲۵۲	-۴/۱۳	۰/۰۰۱
کلامی شوهر	۰/۷۰۳	۰/۱۲۷	۰/۲۹۸	۵/۵۳۹	۰/۰۰۱
سور رفتار شوهر	-۰/۵۳۱	۰/۱۲۶	-۰/۲۳۳	-۴/۲۱۶	۰/۰۰۱
خاتمه دادن زن	-۰/۴۲۷	۰/۱۳۱	-۰/۲۰	-۳/۲۵۸	۰/۰۰۱

نتایج جدول ۶ نشان می دهد که از بین متغیرهای پیش بین راهبرد های حل تعارض، ضرایب رگرسیون راهبرد های غفلت زن، کلامی و سور رفتار شوهر و خاتمه دادن زن با توجه به معنی داری آماره t در سطح ۰/۰۱ معنی دار است. با توجه به مثبت بودن ضریب رگرسیون راهبرد کلامی شوهر (۰/۷۰۳) و منفی بودن راهبرد های تعارض غفلت زن (-۰/۵۶۸) سور رفتار شوهر (-۰/۵۳۱) و خاتمه دادن زن (-۰/۴۲۷) با افزایش راهبرد حل تعارض کلامی شوهر و کاهش راهبرد های غفلت زن، سور رفتار شوهر و خاتمه دادن زن، رضایتمندی زناشویی در زنان قابل پیش بینی است.

بحث و نتیجه گیری

یافته های این پژوهش نشان داد که سبک دلبستگی ایمن و سبک دلبستگی اشتغالی، پیش بینی کننده ی مناسبی برای رضایتمندی زناشویی زنان است. سبک دلبستگی ایمن با رضایتمندی زناشویی، رابطه ی مثبت و سبک دلبستگی اشتغالی با رضایتمندی زناشویی، رابطه ی منفی دارد. در این زمینه، بانز (۲۰۰۴) معتقد است دلبستگی ایمن، با رضایتمندی زناشویی رابطه ی مثبت و دلبستگی غیر ایمن با

رضایتمندی زناشویی، رابطه ی منفی دارد. افراد دارای سبک ایمن به دیگران اعتماد دارند، به آسانی رابطه برقرار می کنند، از ارتباطات خود لذت می برند، نگران طرد شدن نیستند، دارای ثبات اند، در روابط شان لذت، صداقت و رفاقت وجود دارد و احساس ارزش نسبت به خود و دیگران دارند (بارتولومئو و هورویتز، ۱۹۹۱) کریسی و هسون- مک اینوس (۲۰۰۱) سبکهای دلبستگی و رضایتمندی زناشویی را بر روی دانشجویان کالج بررسی کردند و اعلام کردند دانشجویانی که دلبستگی ایمن در بزرگسالی داشتند رضایتمندی بیشتری در جهت برآورده کردن نیازهای همسر، روابط طولانی تر و کلا حساسیت بالایی در روابط خود نسبت به دانشجویان غیرایمن داشتند.

همچنین یافته های این پژوهش نشان داد که راهبردهای حل تعارض غفلت زن، کلامی شوهر سورفتار شوهر و خاتمه دادن زن، پیش بینی کننده ی مناسبی برای رضایتمندی زناشویی است. راهبردهای حل تعارض کلامی شوهر با رضایتمندی زناشویی، رابطه ی مثبت و سایر راهبردها با رضایتمندی زناشویی رابطه ی منفی دارند. به نظر می رسد زنها از اینکه شوهرانشان با آنها درد دل کنند و از اسرارشان حرف بزنند، لذت می برند و برعکس از لب فروستن شوهر و از عدم ابراز احساسات او ناراحت می شوند. این تفاوت های جنسیتی باعث احساسات منفی در زن و کاهش احساس رضایتمندی زناشویی می شود. غفلت زن، در واقع حاکی از نادیده انگاشتن همسر، همکاری نکردن و پاسخگو نبودن است. این افراد سعی می کنند در روابط طرف مقابل را نادیده بگیرند و گاه کاملاً از گفتگو کناره گیری می کنند و سعی می کنند با همسرشان تعاملی نداشته باشند. نتیجه ی این رفتار اینست که ارتباطات دو نفره ی مثبت و منفی را نابود می کند باعث سردی هیجانی می شود و کیفیت ازدواج را کاهش می دهد (استیوبر ۲۰۰۵). للوید (۱۹۸۷) نیز در مطالعه ای روی زوجها، اعلام کردند زوجهایی که عمدتاً سبکهای کلامی سازنده داشتند در روابطشان تعارض کمتری نشان داده، بیشتر راهبردهای حل تعارض مثبت را بکار برده و کیفیت ازدواج بالاتری داشتند. از نظر کاناری و کاپچ (۱۹۸۸) نیز، راهبردهای کلامی سازنده به زوجها کمک می کند تا موضع گیری مثبتی داشته باشند و احساسات و موقعیت ها را نشان دهند، در جستجوی موافقت طرف مقابل باشند، با هم بر روی مسایل به توافق برسند و به یکدیگر اعتماد داشته باشند. پژوهش هاشمی گلشن آبادی (۱۳۸۶) با عنوان رابطه ی بین راهبردهای حل تعارض با رضایتمندی زناشویی نیز نتایج نشان داد که راهبردهای غفلت، خاتمه دادن و سورفتار زنان و شوهران با رضایتمندی زناشویی رابطه ی منفی و معنادار دارد.

منابع

- اعرافی، علیرضا (۱۳۸۵). *اهداف تربیت از دیدگاه اسلام*. تهران: سمت.
- برک، لورا، ای (۲۰۰۱). *روان شناسی رشد*. ترجمه ی یحیی سیدمحمدی (۱۳۸۵). تهران: ارسباران.
- بک، آرون، تی (بی تا). *عشق هرگز کافی نیست*. ترجمه ی مهدی قراچه داغی (۱۳۸۰). تهران: پیکان.
- ترک، مرضیه (۱۳۸۵). *بررسی عوامل موثر بر رضایت زناشویی در پایین شهر*. پایان نامه کارشناسی چاپ نشده، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران مرکز.
- جلیلی، فریا (۱۳۷۵). *بررسی عوامل موثر بر رضایتمندی زناشویی در زنان شاغل و خانه دار*. پایان نامه کارشناسی ارشد چاپ نشده، دانشگاه علامه طباطبایی.
- سلیمانیان، علی اکبر (۱۳۷۳). *بررسی تفکرات غیرمنطقی بر نارضایتی زناشویی*. پایان نامه کارشناسی ارشد چاپ نشده، دانشگاه علامه طباطبایی.
- شاملو، سعید (۱۳۸۱). *بهداشت روانی*. تهران: رشد.
- فاتحی زاده، مریم، و احمدی، سید احمد. (۱۳۸۴). *بررسی رابطه بین الگوهای ارتباطی ازدواج و میزان رضایتمندی زناشویی زوجین شاغل در دانشگاه اصفهان*. فصلنامه خانواده پژوهی، ۲، ۱۲۰-۱۰۹.
- فتحی آشتیانی، علی و احمدی، خدابخش (۱۳۸۳). *بررسی ازدواج های موفق و ناموفق در بین دانشجویان دو ماهنامه دانشور*، ۷، ۱۶-۹.
- فرانکن، رابرت (۱۹۹۸). *انگیزش و هیجان*. ترجمه ی حسن شمس اسفندآباد، غلامرضا محمودی و سوزان امامی پور (۱۳۸۴). تهران: نی.
- مرادی، فاطمه. (۱۳۸۶). *رابطه ویژگی های شخصیتی با رضایتمندی زناشویی*. پایان نامه کارشناسی ارشد چاپ نشده، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد رودهن.
- هاشمی گلشن آبادی، سمیه. (۱۳۸۶). *بررسی تاثیر روش های حل تعارض بر رضایت زناشویی زنان و مردان متاهل ساکن شهر تهران*. پایان نامه کارشناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران مرکز.
- هومن، حیدرعلی. (۱۳۸۰). *تحلیل داده های چند متغیری در پژوهش رفتاری*. تهران: پارسا.
- Banes, R. (2004). Adult attachment and marital satisfaction: Evidence for dyadic configuration effects. *Journal of Social and Personal Relationships*, 21, 273-282.

- Bartholomew, K., & Horowitz, L. M. (1991). Attachment styles among young adult. : A test of a four-category model. *Journal of Personality and Social Psychology*, 61, 226-244.
- Bradbury, T. N., Fiacham, F. D., Beach, S. R. H. (2000). Research on the nature and determinant of marital satisfaction.. *Journal of Marriage and Family*. vol.62.issue 4; 64-98.
- Boss & Gomez & Hinges, J. R. (1987). Circumflex model of marital and family systems : *Theoretical Up Date Family Process*, 22, 69-83.
- Bowlby, J. (1969,1982). *Attachment and Loss*,(Vol.1), Attachment. London:The Hogarth Press.
- Canary, D. J., & Cupach, W. R. (1988). Relational and episodic characteristics associated with conflict tactics. *Journal of Social and Personal Relationships*, S, 305-325.
- Canary, D. J., & Stafford, L. (1994). Maintaining relationships through strategic and routine interaction. In D. J. Canary and L . Stafford (Eds.), *Communication and Relational Maintenance*,3,22. San Diego,CA:Academic Press.
- Canary, D. J., & Stafford, L. (1992). Relational maintenance strategies and equity in marriage. *Communication Monographs*, 59, 243-267.
- Carnelly, K. B., Pietromonaco, P. R., & Jaffe, K. (1994). Depression, working models of others, and relationship functioning. *Journal of Personality and Social Psychology*, 66, 127-140.
- Coltrane, S. (1990). Birth timing and the division of labor in dual-earner families. *Journal of family Issues*, 11, 157-181.
- Coming, S. M., & Watson Ann O, Reilly. (1997). *Fathers in family context* : effect of marital quality on child adjustment edited by Michael E.Lamb. New York: John Wiley and Sons.
- Creasey, G., & Hesson-Mc Innus, M. (2001). Affective responses, cognitive appraisals, and conflict tactics in late adolescent romantic relationships associations with attachment orientation. *Journal of Counseling Psychology*, 48, 85-96.
- Feeny, J. A. (1999). Adult Romantic attachment and couple Relationship in J. Cassidy & P. R. Shaver (Eds.) *Handbook of attachment theory, research, and clinical applications*. London: Guilfrd Press.
- Gilbert, L. A. (1985). *Men in dual- career families*: Current realities and future prospects. Hillsdale, NI: Lawrence Erlbaum.
- Gottman, J. M. (1994). *What predicts divorce*: The relationship between marital process and marital outcomes. Hills Dale, NJ: Lawrence Erlbaum.
- Gottman, J. M. (1994). *Why Marriages Succeed or fail*. New York: Simon and Schuster.



- Gottman, J. M. (1998). Psychology and the study of marital processes. *Annual Review of Psychology*, 49, 149-167.
- Hazan, G., & Shaver, P. (1987). Romantic love conceptualized as an attachment Process. *Journal of Personality and Social Psychology*. Vol, 52, no 3. 511- 524.
- Hojjat, M. (1997). Philosophy of life as a model of relationship satisfaction. In R. J. Sternberg & M. Hojjat (Eds.), *Satisfaction in close relationships*, 102-126. New York: Guilford Press.
- Huston, P., Mc Hale, S., & Crouter, A. (1986). When the honeymoon's over: Changes in the marriage relationship over the first year. In R. Gilmour & S. Duck (Eds.), *The emerging field of personal relationships* (106-132). Hillsdale, NJ: Erlbaum.
- Kluwer, E. S. (2000). Marital quality. in R. M. Milardio & S. Duck (Eds.), *Families as relationships*, 59-78. New York: Wiley.
- Kobak, R. R. Cole, H. E., Ferenz- Gillies, R., Fleming, W. S., & Gamble, W. (1993). Attachment and emotion regulation during mother-teen problem solving: A control theory analysis. *Child Development*, 64, 231-245.
- Kobak, R. R., & Hazan, C. (1991). Attachment in marriage: Effects of security and accuracy of working models. *Journal of Personality and Social Psychology*, 60, 861-869.
- Lloyd, S. A. (1987). Conflict in permarital relationships: Differential perceptions of males and females. *Family Relations*, 36, 290-294.
- Lussier, Y., Sabourin, S., & Wright, J. (1993). On causality, responsibility, and blame in marriage : Validity of the entailment model . *Journal of Family Psychology*, 7, 322-332.
- Schnurman, Crook., & Abrina, M. (2001). Marital quality in dual-career couples: impact of role overload and coping resources. *Unpublished Doctoral Dissertation, Virginia Polytechnic Institute and State University*.
- Simpson, J. A. (1990). Influence of attachment Styles on romantic relationships. *Journal of Personality and Social Psychology*, 59, 971-980.
- Sinha, S. P., & Mukerjec, N. (1990). Marital adjustment and space orientation, *The Journal of Social Psychology*. 130 (5), 630-639.
- Steuber, K. R. (2005). *Adult attachment, conflict style and relationship satisfaction : comprehensive model. Unpublished master's thesis*, Delaware university.
- Wood, J. T. (1998). *Interpersonal Communication: Everyday Encounters*, Wadsworth Publishing Company, 2ed.
- Wood, J. T. (1995). *Relational Communication: Continuity and change in personal relationships*. Chapel Hill, NC: Wadsworth.
- Yogman, M. W., & Brazerton, T. B. (1986). *In support of families*. USA: president & fellows of Harvard college.



Young, M. E., & Long, L. L. (1998). *Counseling and Therapy for Couples*,
Brook / Cole Publishing Company.